

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

PhDr. Mgr. Petr Vlček, Ph.D.

Habilitační práce

A critical analysis of the PE curriculum in the Czech Republic

Oponent

Prof. PaedDr. Ludmila Fialová, Ph.D.

Pracoviště opONENTA, instituce

FTVS UK Praha

Aktuálnost tématu

Autor se zabývá aktuálním tématem, které začal zpracovávat ve všech souvislostech jako první v České republice. Řeší vysoce potřebné téma týkající se kurikula Tělesné výchovy. Ve své habilitační práci diskutuje pojmy „revision, innovation, change/ replacing, redesign“, nabízí souhrn výzkumů za posledních 10 let realizovaných na kurikulu TV v ČR, Evropě i USA a v závěru doporučuje úplnou změnu kurikula Tělesné výchovy u nás. Záměrem autora je přispět k aktuálním revizím Rámcových vzdělávacích programů pro Tělesnou výchovu na základní škole.

Přístup k řešení

Autor se zabývá problematikou ve značné šíři. Postupuje od obecného ke konkrétnímu a snaží se zjištěná fakta fundovaně posoudit. V úvodu nastiňuje vývoj povinné Tělesné výchovy v České republice. Následuje kapitola, která představuje teoretické aspekty kurikula a základní terminologii. Kapitoly 3 a 4 se věnují vývoji TV v ČR, současnému kurikulu a nabízejí empirická data získaná na základě analýzy textů, dotazování a expertních interview. Následuje obsáhlá kapitola 5 (40 stran) nastiňující komparativní mezinárodní perspektivu. Velká část je věnována vývoji obsahu a koncepcí v TV. Komparace současných kurikul TV (kapitola 5.3) zaujímá více než 20 stran a především shrnuje hlavní zjištěné výsledky (neobsahuje informace o použitých konkrétních metodách, vědeckých otázkách ...). Větší část tohoto textu již byla dříve publikována, komparativní přístup v čase byl precizován, a proto nejsou jednotlivé součásti kapitoly prezentovány jednotně (zejména metodologie a výsledky, např. souhrnná tabulka 10 je představena jen u komparace TV v Německu, ČR a USA). V kapitole 6 a 7 je naznačen přehled současných přístupů v českém kurikulu Tělesné výchovy (souhrn nacházíme v tabulkách 15, 16, 17, 18) a doporučené změny, které by měly být zohledněny při revizi kurikula TV v ČR. V závěrečné kapitole se autor zamýšlí nad dichotomií, diskutuje situaci, jaká je a jaká by měla být z české perspektivy.

Použitá metodologie

Teoretická východiska jsou na velmi dobré úrovni, popisovaná konkrétní metodologie u některých komparativních výzkumů postrádá důležité informace, ale lze pochopit, že důvodem byla snaha o přehlednost a návaznost textu, odkazujícího (někdy jen povrchně) na řadu

realizovaných výzkumů. Obecné principy mezinárodního komparativního výzkumu ve vzdělávání jsou kvalitní (9 stran) a dostatečně podložené literaturou, zejména zahraniční. U vlastního výzkumu (kapitoly 5.2, a 5.3) postrádám hlubší vhled do problematiky v některých částech (zejména detailnější a přehlednější výsledky). Habilitační práce se opírá o kvalitativní výzkum, který je zejména u mezinárodních komparativních výsledků na dobré úrovni, zatímco některé předkládané domácí výzkumy obsahují jen stručný souhrn výsledků ve slovní podobě.

Kvalita a správnost dosažených výsledků

Celkovou koncepci lze označit jako dobře zvolenou. Vědecky kvalitní a odborně fundované jsou nejvíce kapitoly, které již byly dříve publikovány. Většina kapitol shrnuje poznatky z teorie a výzkumů ve stručné slovní podobě bez obrázků a tabulek. Autor používá vhodně adekvátní domácí i zahraniční prameny. S citacemi pracuje velmi dobře. Text rukopisu odpovídá současnému stavu poznání. Představené výsledky jsou inovativní a rozšiřují poznání v oblasti kurikulárních dokumentů a jejich koncipování.

Původnost dosažených výsledků

V rukopisu je představena řada výzkumů, na nichž autor participoval. Jeho rozhled ve zkoumané problematice je opravdu unikátní. Habilitační práce přináší poprvé ucelené poznatky o kurikulu Tělesné výchovy v České republice v souvislostech a s odkazy na zahraničí v patřičné hloubce a širokých souvislostech.

Autor je schopen vyjít z teoretického modelu, aplikovat ho na řešenou problematiku a vyvozovat vlastní závěry i doporučení. Ve většině případů je značně kritický (ve vztahu k současnému stavu kurikula v ČR), někdy tendenční (ve vztahu k realitě České republiky před rokem 1989, nebo ve vztahu k vlivu USA po 2. světové válce na český sport a TV).

Uplatnitelnost výsledků pro rozvoj oboru a další bádání

Práce je rozhodně přínosná pro kinantropologickou vědu v České republice a inspirativní pro tým připravující revize kurikula Tělesné výchovy. Autor má přehled o analyzované problematice, zvolil vhodná teoretická východiska a prezentoval řadu výsledků z výzkumů, na kterých se většinou sám podílel. Je schopen výsledky analyzovat i vyvozovat vlastní závěry.

Uplatnitelnost výsledků v praxi pokládám za vysoce pravděpodobnou, zejména při úpravách Rámcových vzdělávacích programů, které v současnosti probíhají.

Formální úprava

Monografie předkládá na 140 stranách 8 logicky uspořádaných a dále detailněji členěných kapitol, text doplňuje 18 obrázků a 18 tabulek, které mají spíše obecnou platnost a z konkrétního komparativního výzkumu vycházejí minimálně. Obrázek nazvaný „Curriculum levels“ se z mého pohledu zbytečně mnohonásobně opakuje (jako figure 2, 11, 12, 14, 15, 16, 17). Obrazová dokumentace mě zcela neuspokojila. Práce je jinak po formální stránce zpracovaná kvalitně a adekvátně požadavkům.

Jazyková úroveň práce

Většina rukopisu je kvalitním odborným textem. Používané termíny a formulace odpovídají vědeckému způsobu vyjadřování. Text je srozumitelný, kapitoly na sebe logicky navazují, autor se snaží psát čtivě (pro širší okruh čtenářů). Přesto v textu zůstávají některé drobné nedostatky.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. Vzhledem k tomu, že výsledky a doporučení jsou hodně v teoretické rovině a i dříve byli učitelé vyzýváni, aby se do tvorby RVP zapojili, aby posílali připomínky, ale většina z nich to neudělala, mám pro obhajobu jedinou otázku: Uveďte 3 konkrétní změny v každé z 5 fází úpravy kurikula (od konceptu až po efekt).

Závěr

Přínosem habilitační práce Petra Vlčka je širší výzkumu, který byl založený na komplexní strategii a v kinantropologické vědě dosud chyběl. Práce představuje obohacení výzkumných nástrojů v Tělesné výchově. Nové přístupy přinášejí samozřejmě i svá úskalí, ale habilitant si je většinou vědom limitů jednotlivých realizovaných výzkumů.

Habilitační práce PhDr. Mgr. Petra Vlčka, Ph.D. „A critical analysis of the Physical Education curriculum in the Czech Republic“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru kinantropologie. Proto ji doporučuji k obhajobě.

Praha, dne 8.1.2021

.....
Prof. PaedDr. Ludmila Fialová, Ph.D.